

vu: Develter Dirk
Torredreef 5
9990 Maldegem

België-Belgique
PB
3/9121

Bos & Hei

Tijdschrift Natuurpunt afdeling Maldegem-Knesselare
Verschijnt 4 x per jaar ♦ jaargang 10 ♦ nummer 4 ♦ december 2010

natuurpunt

Colofon

Tijdschrift voor de leden van Natuurpunt, afdeling Maldegem-Knesselare.
Deze editie is verschenen in een oplage van 410 ex.

Werkten mee aan dit nummer:

Steven Degraer

Dirk Develter

Etienne Vanaelst

Inhoud

Voorwoord	1
Algemene ledenvergadering	3
Hoog water in het kanaalreservaat	4
Activiteitenkalender 2011	6
Kanaalreservaat te Knesselare-St.Joris krijgt kapbeurt	9

U zoekt / Wij bieden : Natuurgids m/v

Wie graag een wandeling wil onder leiding van een natuurgids of een cultuurhistorische gids kan bij ons terecht. Wij bieden de gids die u op gelijk welk moment op gelijk welke plaats om het even welk onderwerp wenst. En dit niet enkel in onze reservaten maar in de ruime omgeving van ons werkgebied van kleuter tot bejaarde, van school tot vereniging.

Contact: Etienne Vanaelst, 09/3745986 of 0474/642323 of vanaelst@base.be.

Voorwoord

Natuurpunt Maldegem-Knesselare kijkt uit naar 2011!

Beste Sympathisanten.

2011. Een nieuw jaar vol Natuurpuntactiviteiten, waarbij we ongetwijfeld ook nieuwe mensen zullen betrekken. Een nieuw jaar dat ons opnieuw zal toelaten natuur veilig te stellen voor de toekomst. Een nieuw jaar waarin we deze natuur met de nodige zorg zullen behandelen, maar evenzeer een nieuw jaar waarin we volop van deze zelfde natuur zullen genieten.

Omdat samen iets doen veelal leuker is dan alleen, stuurt je afdeling je hierbij de kalender voor een 2011 vol boeiende activiteiten voor oud en jong, voor kenner en geïnteresseerde of voor harde werker of genierter. Voor onze oudere leden een weet, voor de nieuwere leden misschien nog even uit te zoeken. Zowaar een helder lichtpunt in deze duistere dagen...

Ik hoop van harte dat elk van jullie ook zo hoopvol en verzekerd naar de toekomst kijkt en dat we jullie talrijk mogen verwelkomen op onze activiteiten.

Vriendelijke groeten en 't allerbeste tijdens de eindejaarsfeesten.

Steven Degraer
Voorzitter Natuurpunt Maldegem-Knesselare

FIETSHUIS
Geert De Loof

**MALDEGEMSEWEG 67
9910 KNESSELARE
TEL. (09) 374 45 07**

BTW BE 648 428 766 - GB 290-0362366-92

SABA KEUKENS

Kruisstraat 273
Maldegem Dink
☎ (050) 71 61 82
Fax (050) 71 75 81
BTW BE 432 776 407

Algemene ledenvergadering

Naar jaarlijkse gewoonte organiseren we een algemene ledenvergadering voorafgegaan door een landschapswandeling. Gezien we hiervoor telkens een andere streek binnen ons werkingsgebied proberen aan te doen geven we dit keer present in Donk voor een landschapswandeling gegidst door Lia Van Landschoot. Afspraak om 14 uur aan De Gouden Kroon, Kronekalseide 299 te Maldegem-Donk.

Aansluitend daarop volgt de algemene ledenvergadering om 16.00u in De Gouden Kroon. De voorzitter geeft er tekst en uitleg bij de begroting, de evolutie van het ledenaantal en de voornaamste activiteiten van het afgelopen jaar. Kom met ons kennismaken of horen hoe we ook jouw assistentie kunnen gebruiken. Voor €5 wordt een belegde boterham voorzien met kaas en hesp en 2 tassen koffie. Gratis voor kinderen onder de 12. Graag vooraf inschrijven per mail op vanaelst@base.be of telefonisch op 09 374 59 86 of 0474/642323

Naturelle

Nieuwstraat 50
MALDEGEM
Tel. 050/71.69.03
Gesloten op dinsdag

Dagelijks vers biobrood te verkrijgen
alsook vegetarische producten en
bio cosmetica

Hoog water in het kanaalreservaat

Etienne Vanaelst

De vele regen die zowat in gans Vlaanderen voor heel wat ellende heeft gezorgd was ook aan het waterpeil in het kanaalreservaat te zien. Als te Beernem de keersluis dicht gaat, dit om Brugge voor waterellende te sparen, stijgt het water stroomopwaarts Beernem zienderogen. In minder dan 8 uur stijgt het peil meer dan één meter. Voor de omgeving vormt dit hier geen probleem daarvoor ligt het kanaal te diep in het landschap. Het verval op de aanvoerende beken is er groot genoeg om de omgeving te sparen. Het jaagpad langsheen de vaarweg komt dan wel onder water te staan. Niet dat dit hier direct zichtbare schade aanricht maar zwerfvuil aangevoerd via de waterweg is er wel. Als het water wegtrekt dan blijft dit op de oever achter. Dit wordt jaarlijks rond de zwerfvuilactiedag opgeruimd. Ook onze grazers hebben van het hoog water weinig last, ze grazen gewoon op de hoge delen van het talud. Als men ervoor zorgt dat ze tijdig op hetzelfde perceel zitten bestaat ook de drang niet om over een dwarsraster de anderen op te zoeken.

Verborgen schade is er wel. Telkens het jaagpad heeft onder gestaan ziet men enige tijd later verzakkingen. De snelvaart veroorzaakt nogal wat erosie. Dit vormt meer en meer een probleem voor de wandelaar die van het wandelpad gebruik maakt. Te diepe verzakkingen vullen we wel eens op met beheerresten om toch de toegankelijkheid te verzekeren. Maar die beheerresten gaan wel eens drijven en komen dan verspreid op andere delen van de oever terecht waarvoor ons dan alweer een taak wacht op de beheerdagen. Als deze erosie zo verder gaat, en daar twijfelen we niet aan want herstel van de oevers blijft uit, dan mogen we ons binnen een aantal jaren aan plasbermen verwachten in de plaats van een wandelpad. Maar misschien vormt dit dan weer een nieuw biotoop waar andere planten zich thuis voelen en leren we ondertussen onze schapen en geiten zwemmen.

kapsalon Moorea bij Kelly

Hairstyle voor dames en heren

Geuzestraat 36 Knesselare

Enkel op afspraak

telefoon nr 09 335 76 78

Activiteitenkalender 2011

Raadpleeg voor een geactualiseerd overzicht van de activiteiten steeds ook natuurpuntmaldegemknesselare.be/activiteiten/activiteiten.html.

09/01: watervogeltelling langs Leopoldskanaal en Kanaal Gent-Brugge de kanaaltelling gebeurt met de fiets en start vanaf 9h tot 12h afspreken vooraf met John Beylemans (050.720.520)

23/01: Landschapswandeling te Donk, gids Lia Van Landschoot. Afspraak om 14 uur aan De Gouden Kroon, Kronekalseide 299 te Maldegem-Donk. Gevolgd door de jaarlijkse ledenvergadering.

23/01: Algemene ledenvergadering te Donk, afspraak om 16.00u in De Gouden Kroon. Voor €5 wordt een belegde boterham voorzien met kaas en hesp en 2 tassen koffie. Gratis voor kinderen onder de 12. Graag vooraf inschrijven per mail op vanaelst@base.be of telefonisch op 09 374 59 86 of 0474/642323

22/01: beheerdag in het Maldegemveld

trefpunt: parking van ANB, langs de Drongengoedweg, 100 m van café-restaurant het Jagershof.

afspraak om 9.00u - gelieve de pijlen te volgen bij laattijdige aankomst.

contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) - Karel Tack (09 377 69 39) maldegemveld@natuurpuntmaldegemknesselare.be

06/02: watervogeltelling langs Leopoldskanaal en Kanaal Gent-Brugge de kanaaltelling gebeurt met de fiets en start vanaf 9h tot 12h afspreken vooraf met John Beylemans (050.720.520)

12/02: paddenoverzetactie: plaatsen van een paddenscherp langs de Drongengoedweg, trefpunt: kruispunt Westvoorde-Drongengoedweg te Knesselare om 9.00u. contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) – Etienne Vanaelst (09 374 59 86)

13/02: Landschapswandeling in Keigat i.s.m. NP Zomergem.

Trefpunt: 14.00u aan het Kruis in de Veldkruisstraat te Ursel.

Gids: Germain De Wispelaere.

Contact: Etienne Vanaelst, 09 374 59 86, vanaelst@base.be

19/02: Beheerdag Kanaalberm

Trefpunt: om 9u Kanaalbrug, kruispunt Hoekestraat en Zuidleie in Knesselare

Contact: Etienne Vanaelst, 09 374 59 86, vanaelst@base.be

19/03: beheerdag in het Maldegemveld

trefpunt: parking van ANB, langs de Drongengoedweg, 100 m van café-restaurant het Jagershof.

afspraak om 9.00u - gelieve de pijlen te volgen bij laattijdige aankomst.

contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) - Karel Tack (09 377 69 39)

maldegemveld@natuurpuntmaldegemknesselare.be

03/04: Voorjaarsbloeiërs te Burkel

trefpunt: 14.00u kruispunt Groot Burkelkalseide en Groot Burkeldreef.

Contact: Etienne Vanaelst, 09 374 59 86, vanaelst@base.be

09/04: beheerdag in het Maldegemveld

trefpunt: parking van ANB, langs de Drongengoedweg, 100 m van café-restaurant het Jagershof.

afspraak om 9.00u - gelieve de pijlen te volgen bij laattijdige aankomst.

contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) - Karel Tack (09 377 69 39)

maldegemveld@natuurpuntmaldegemknesselare.be

08/05: Vroegmorgenwandeling met ontbijt – info volgt**29/05: Meetjeslandse Gordel**

contactpersoon: Steven Degraer (09/374 76 83)

11/06: beheerdag in het Maldegemveld

trefpunt: parking van ANB, langs de Drongengoedweg, 100 m van café-restaurant het Jagershof.

afspraak om 9.00u - gelieve de pijlen te volgen bij laattijdige aankomst.

contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) - Karel Tack (09 377 69 39)

maldegemveld@natuurpuntmaldegemknesselare.be

02/07: Beheerdag Kanaalberm

Trefpunt: om 9u Kanaalbrug, kruispunt Hoekestraat en Zuidleie in Knesselare

Contact: Etienne Vanaelst, 09 374 59 86, vanaelst@base.be

27/08: Nachtvinderswandeling en Vleermuizen onder voorbehoud**03/09: beheerdag in het Maldegemveld**

trefpunt: parking van ANB, langs de Drongengoedweg, 100 m van café-restaurant het Jagershof.

afspraak om 9.00u - gelieve de pijlen te volgen bij laattijdige aankomst.

contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) - Karel Tack (09 377 69 39)

maldegemveld@natuurpuntmaldegemknesselare.be

09/10: Opening Week v/h Bos – Herfstwandeling, info volgt**29/10: beheerdag in het Maldegemveld**

trefpunt: parking van ANB, langs de Drongengoedweg, 100 m van café-restaurant het Jagershof.

afspraak om 9.00u - gelieve de pijlen te volgen bij laattijdige aankomst.

contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) - Karel Tack (09 377 69 39)

maldegemveld@natuurpuntmaldegemknesselare.be

19/11: Dag van de Natuur in het Torrebos

trefpunt: Den Ouden Stam, Aalterbaan 229, 9990 Maldegem om 09.00u

contactpersoon: Dirk Develter (050 71 91 82)

03/12: Beheerdag Kanaalberm

Trefpunt: om 9u Kanaalbrug, kruispunt Hoekestraat en Zuidleie in Knesselare

Contact: Etienne Vanaelst, 09 374 59 86, vanaelst@base.be

17/12: beheerdag in het Maldegemveld

trefpunt: parking van ANB, langs de Drongengoedweg, 100 m van café-restaurant het Jagershof.

afspraak om 9.00u - gelieve de pijlen te volgen bij laattijdige aankomst.

contactpersoon: Kurt De Kesel (09 374 71 16) - Karel Tack (09 377 69 39)

maldegemveld@natuurpuntmaldegemknesselare.be

Kanaalreservaat te Knesselare-St.Joris krijgt kapbeurt

Etienne Vanaelst

Het kanaalreservaat te Knesselare-St.Joris gaat grondig van uitzicht veranderen. Het overgrote deel van de bomen en alle struiken op oeverzone, jaagpad en talud worden gerooid. Dat weten we al langer dan vandaag en dit jaar is het de beurt aan de linkeroever te Knesselare en St.Joris. Overhangende takken belemmeren immers het zicht voor de meer en meer op radar varende schepen.

De werken worden uitgevoerd door een aannemer in opdracht van Waterwegen en Zeekanaal (W&Z). Het is niet alleen bij ons dat dit gebeurt of zal gebeuren. In een cyclus van 4 jaar komt het volledige kanaal tussen Gent en Brugge aan de beurt. Dit jaar onder meer te Beernem ter hoogte van Gevaerts en te Bellem tot aan het vroegere veer te Oostmolen Aalter. In het kanaalreservaat waren we zinnens dit met onze beheerploeg aan te pakken. Maar gezien het in dit winterhalfjaar diende afgewerkt te zijn moesten we snel ervaren dat dit geen spek was voor onze bek. Een bescheiden aanzet hadden we hier al geleverd door het verwijderen van

een zone met abeel en Amerikaanse vogelkers. Het aanbod van W&Z om in eigen beheer uit te voeren hebben we dan ook met graagte aangenomen.

Op de rechteroever in het kanaalreservaat worden deze grootschalige werken niet voorzien. Dat is ook niet nodig. In de tijdspanne van 20 jaar dat Natuurpunt en onze voorganger Natuurreservaten dit beheert is er nooit zo'n grote verbossing geweest. Geiten en schapen houden dit in toom. Ook de verbraming is op die manier teruggedrongen. Vooral na de eerste kanaalhappening in 1998 toen W&Z er een volledig raster plaatste heeft deze berm veel aan natuurwaarde herwonnen. Talrijke zeldzame planten en paddenstoelen hebben er opnieuw hun stek gevonden.

Het is één van de beste wasplatenterreinen (dit zijn schraalgraslandpaddenstoelen) geworden in Oost- en West-Vlaanderen. Verwacht hadden we dit niet maar het is wel een opsteker. Bepaalde delen van deze rechteroever waren vroeger ook al begraasd enerzijds door een voorbijtrekkende schaapskudde en later door een plaatselijke schapenhouder of ook toen het maaisel voor boer en tuinder nog dienstig was.

Eenmaal deze werken achter de rug zijn zal het een ander kanaallandschap zijn, net niet zo boomloos als bijvoorbeeld tussen Hansbeke en Bellem. Het overgrote deel van het kanaal zag er vroeger zo uit. Mettertijd heeft de verbossing het uitzicht totaal veranderd. We zijn dit ondertussen gewoon hoewel een wisselend landschap met bloeiende bermen afgewisseld met verboste zones en struweel onze voorkeur geniet. Voor onze vogels zal deze kaalkap de meeste gevolgen hebben. Een aantal soorten zoals zomertortel, braamsluiper, grasmus, bosrietzanger en kneu zullen er allicht nog nauwelijks broeden. Misschien biedt de rechteroever met nog sleedoorn- en gaspeldoornstruweel voor sommige soorten enige uitweg. Ook voor de fuut is dit nadelig Deze broedt immers op overhangende takken dicht bij het wateroppervlak.

W&Z laat deze werken al na de jaarwisseling uitvoeren gevolgd door een maaibeurt ter verwijdering van de bramen met afzuiging van het maaisel als het technisch mogelijk is.

Stikstofaanvoer vanuit de lucht vormt de laatste decennia immers in al onze reservaten voor problemen bij onze lagere planten die de strijd met brandnetel en bramen verliezen. Zonder nazorg zal het effect van die

maaibeurt al na één jaar zijn nut verliezen door hergroei. Daarom wordt ook hier een schapenraster voorzien en daarvoor zijn we al vele jaren vragende partij. Op die manier kunnen we direct beginnen met begrazing. We zullen trouwens ook wel weten wat we op onze volgende beheerdagen kunnen doen. Door de plotse verhoogde lichtinval krijgen we een versnelde mineralisatie in de bodem wat een gunstig klimaat schept voor distels. Daarvoor rekenen op onze geiten en schapen om deze in toom te houden zal het eerste jaar allicht te optimistisch zijn door voedseloverschot.

Ondertussen zijn we zelf ook al ijverig bezig geweest op de rechteroever. Te St.Joris hebben we een zone al te opdringerige bramen gemaaid en afgevoerd. Ook oude gaspeldoornstruiken hebben we afgezet om vernieuwing in de hand te werken. We zijn de gemeente Beernem erg dankbaar voor het ophalen van de beheerresten, en dit waren er niet weinig. De aanpak van deze zone was noodzakelijk omdat het wandelpad van Westtoer, dat deels door het reservaat loopt immers dreigde dicht te groeien. Maar hadden we eerder geweten dat de linkeroever zijn beurt zou krijgen dan hadden we hier ten voordele van onze broedvogels best een jaartje kunnen wachten. En er wacht ons immers nog werk genoeg. Het parcours van ons wandelpad wordt verder uitgepaald en stilaan beginnen we te denken aan het inrichten van een oeverzwaluwenwand.

U weet het dus, je bent bijzonder welkom op onze volgende beheerdagen. De eerste is er al op zaterdag 19 februari 2011.

NATUURPUNT MALDEGEM-KNESSELARE

Onze jonge afdeling telt 4 reservaten, waarvan 2 in eigendom. Hierin wordt getracht om bepaalde biotopen terug op te waarderen. Vooral ons heideterrein, het Maldegemveld, heeft op korte tijd bewezen dat er een groot potentieel is voor een flora van schrale bodem. Ook het Kanaalreservaat herbergt al een reeks zeldzame planten en jaarlijks steekt er wel een nieuw zijn kopje boven. Het Torrebos tenslotte is een klein bos met een grote variatie aan streekeigen bomen.

Voor de uitbouw van deze reservaten aan uw achterdeur is natuurlijk geld nodig. U kan uw gift storten op het rekeningnummer van Natuurpunt: 230-0044233-21. Giften vanaf € 30 zijn fiscaal aftrekbaar, een attest wordt automatisch opgestuurd. Twee van deze reservaten hebben een eigen projectnummer. Bij vermelding van dit nummer wordt uw donatie speciaal voor dit reservaat gebruikt. Voor het **Maldegemveld** is dit projectnummer **6627** en voor het **Torrebos** is dit **6639**.

Contactpersonen Natuurpunt Maldegem-Knesselare

Steven Degraer	Hoeksken 15, 9910 Ursel	Voorzitter	09 374 76 83	S.Degraer@MUMM.ac.be
John Beylemans	Aardenburgkalseide 396, 9990 Maldegem	Natuurstudie (vogels)	050 72 05 20	john.beylemans@pandora.be
Johan Bosmans	Onderdijke 41, 9991 Adegem	Penningmeester, werkleider Maldegemveld	050 72 00 92	johanbosmans121@hotmail.com
Luc Dellafaille	Vellare 41, 9920 Lovendegem	Bestuurslid	09 372 68 23	lucdellafaille@hotmail.com
Kurt De Kesel	Kluizestraat 50, 9910 Knesselare	Conservator Maldegemveld	09 374 71 16	maldegemveld@telenet.be
Dirk Develter	Torredreef 5, 9990 Maldegem	Conservator Torrebos, Redactie	050 71 91 82	fa302024@skynet.be
Karel Tack	Eduard Neelemanslaan 5, 9900 Eeklo	Beheerder Maldegemveld, logistiek	09 377 69 39	karel.tack@telenet.be
Etienne Vanaelst	Westvoordestraat 21b, 9910 Knesselare	Conservator kanaalreservaat	09 374 59 86	vanaelst@base.be
Frank Verheye	Pontweg 29, 9880 Aalter	Beheerder Maldegemveld	09 374 43 08	frank.verheye2@telenet.be

Een aantal van bovenvermelde personen vertegenwoordigen onze afdeling ook in allerlei commissies en nemen nog andere taken op. Daarnaast kan Natuurpunt nog rekenen op verschillende medewerkers!

Waar doen we het voor?

Natuurpunt is met duizenden vrijwilligers en meer dan 11000 hectaren over 500 natuurgebieden in beheer de belangrijkste vereniging voor natuurbehoud en landschapszorg in Vlaanderen. Natuurpunt zet zich in voor meer en betere natuur, zowel binnen als buiten de bestaande natuurgebieden. Natuur om in te wandelen of fietsen, natuur om van te genieten. Tot haar kerntaken rekent de vereniging tevens landschapszorg, beleidswerking, natuurbeleving, natuurstudie, vorming en educatie.

Met jouw lidmaatschap van Natuurpunt geef je samen met meer dan 80.000 gezinnen in Vlaanderen een duidelijk signaal dat ook jij natuur belangrijk vindt. Indien je niet in Maldegem of Knesselare woont, gelieve dan bij jouw overschrijving (**€ 24,00 per kalenderjaar op rek. nr. 230-0044233-21**) te vermelden dat je wenst ingeschreven te worden bij afdeling Maldegem-Knesselare. Zo geniet je van de volgende voordelen :

- 4 maal per jaar ontvang je automatisch 3 tijdschriften vol info over de natuur in Vlaanderen zowel als plaatselijk nieuws ; ons nationaal tijdschrift “Natuur.blad”, het tijdschrift van de regionale koepelvereniging Natuurpunt en Partners Meetjesland, evenals dit tijdschrift “Bos en Hei” van de plaatselijke afdeling Maldegem-Knesselare. Leergierige leden kunnen zich abonneren op twee meer gespecialiseerde tijdschriften Natuur.oriolus en Natuur.focus.
- Je kunt met het hele gezin gratis deelnemen aan al onze geleide activiteiten (cf. kalenders in vermelde tijdschriften en de website).
- Je geniet 10 % ledenkorting bij aankoop van boeken, t-shirts, verrekijkers e.a. in de Natuur.winkel. Je kunt ook met korting winkelen bij *A.S. Adventure*, *Tony Mertens* en *Schoenen Torfs*.
- Je ontvangt een welkomstpakket met daarin een CD met vogelgeluiden evenals onze Fiets- en Wandelgids met ruim 100 wandel- en fietsroutes in Vlaanderen en Wallonië. Je krijgt toegang tot de speciale ledenpagina's op de website. Daar vind je onder meer 80 wandel- en fietskaarten voor onvergetelijke daguitstappen.